

ספר

קרית ארבע

ר"ת אברהם כ"הן (בחילוף ק' – כ באותיות גיכ"ק) ב"ן ר' בקה י'עקב,
ר' שמתי ע'ניות ת'ורתי

הכולל ארבעה קונטרסים דלהלן:

- א. קונטרס "נפת צופים" מאמרים יקרים, ומתוקים מדבש ונפת צופים, על חגי ישראל ומועדיו, ומאמר "שוכו בנים" הברקות ורעיונות, השקפות ומאמרים נפלאים על התשובה והאמונה וכו'. ומאמר גלות וגאולה ועוד ועוד, על כל המתרחש בימינו במדינת ישראל.
- ב. קונטרס "שיחות נאות" כולל כמה פתגמים יקרים ושיחות של גדולי עולם משמחי לב ומרהיבי עין.
- ג. קונטרס "כללי הבריאות" כולל הנהגות לאדם לבריאות הגוף והנפש במאכל במשתה וכו', אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, כפי הגמ' והמדע וכו' (ועיין בהקדמתי לספר ד"ה והנני וכו'), ועוד מאמר בשם כללי הדקדוק בקצור, כולל כמעט כל דיני הניקוד והקריאה העיקריים.
- ד. קונטרס "יעיר קינו" ח"ב, כולל מאות הערות השגות וביאורים על כמה ספרים, ופירושים ע"ד רש"י רשב"ם והרד"ק בתנ"ך בענייני דקדוק, ועוד.

ממני הצב"י ע"ה אברהם הכהן ס"ט

מלפנים רב ומו"ץ בק"ק ספאקס (טוניסיה)
וכעת שוכן בעיה"ק ירושלים ת"ו
מחבר הספרים: **אביאסף** על הלכות טרפיות הריאה; **אילת אהבים** על התורה;
הדת והלאומיות, **מלל לאברהם** דברי מוסר בערבית, יצאו לאור בג'רבא;
ארץ נושבת, **גנזי שלום** חידושים על הגמרא.
מלל לאברהם דברי מוסר וחידושי תורה.

הוצאת "אמרי-פי" ירושלים

סידור, הדפסה והוצאה לאור של סדורי-תפלה וספרי-קודש בעריכת: חיים ב"ר יצחק הלוי, רחוב חזנוביץ 3 ירושלים, מיקוד 95148 ת.ד. 6152 ירושלים, מיקוד 91061, טל. 02-225979

רשימת הספרים שיצאו לאור בהוצאתנו עם פירוש "הגיון לבי"

פירוש מקיף לתפילות:

חול, שבת, ימים נוראים ומועדים.

נוסף על פירוש המילולי לתפילות ופיוטיהן,

שמנו הדגש בעיקר על הלכה והמוסר שלומדים מהתפילות ומהפיוטים שחברו אותם רבותינו גאוני עולם. אמרים המחיים את הנשמה ומרנינים הלב, כפי שמעידים גדולי ומאורי הדור בהסכמותיהם על הסידור והמחזורים.

סידור "אמרי-פי השלם" פורמט גדול

סידור "אמרי-פי השלם" פורמט בינוני

סידור "אמרי-פי השלם" פורמט בינוני בכריכת קטיפה

הגדה לפסח

סליחות

מחזור לראש-השנה פורמט גדול

מחזור ליום-הכפורים פורמט גדול

סליחות עם מחזור לראש-השנה פורמט בינוני

מחזור ליום הכפורים פורמט בינוני

מנחת-ערב כל בו בעזה"י יופיעו בקרוב המחזורים למועדים

כתובת המחבר: הרב אברהם הכהן

שכונת תלפיות דרך חברון 113/25

מיקוד 93480 – טלפון 02-718-476

ירושלים

הסכמת

רבינו הגדול גאון הגאונים, הלכותיו כמסמרות נטועים, מימיו מן המקדש יוצאים מפכים ונובעים, מופת הדור והדרו אביר הרועים, צולל במים אדירים מפרק הרים ומשבר סלעים, כל העולם לפי פסקיו קובעים, ומפני שמו הם נחתים ונרתעים, הראשון לציון ונשיא מועצת חכמי התורה הנודעים, עצום בתורה דגול יחיד הדור ידועים ומפורסמים ספרי פסקיו תמים דעים, כתר הרבנים ועטרת החכמים הכל לפניו נכנעים.

מזן ר' עובדיה יוסף שליט"א

ויחי עוד לנצח בבריאות איתנה בלי מחלות ונגעים, תרום ידיו על צריו ורמי הקומה גדועים, עד בוא גואל צדק ללמד בינה את התועים, אכי"ר.

ג' טבת תשמ"ח

שנת מלך "ביפיו תחזינה עיניך" לפ"ק

ראה ראיתי גליונות הספר "קרית ארבע" בהלכה ובאגדה, מעשה ידי אומן, נטע נאמן, צנצנת המן, הרב המאור הגדול, מבצר עוז ומגדול, יראת ה' היא אוצרו, ועליו יציץ נזרו, חריף ובקי משנתו זך ונקי, חכו ממתקים וכולו מחמדים, תהלתו בקהל חסידים, רב חביבאי דיתיב בתווני דלבאי, שמן תורק שמו, טעמו ונימוקו עמו, כש"ת רבי אברהם הכהן שליט"א, רב ומורה צדק בשכונת תלפיות ירושלים, עברתי בין בתריו כמסת הפנאי, וראיתי כי גדול כבוד הבית האחרון מן הראשון, הוא ספרו הנחמד "מלל לאברהם" וכזקני תלמידי חכמים כל זמן שמזקינים דעתם מתיישבת ומתוספת עליהם, כי הוצק חן בשפתותיו, נופת תבענה אמרותיו, כולם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת, שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר, תפוחי זהב במשכיות כסף דבר דבור על אפניו, וידיו רב לו במלחמתה של תורה בבקיאות רבה ובהבנה ישרה ומעמיקה, לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, איישר חיליה לאורייתא, צוף דבש אמרי נועם מתוק לנפש ומרפא לעצם.

האמת אגיד כי אדיר חפצי היה להשתעשע בדברי קדשו החביבים עלי עד לאחת, אך מה שהלב חושק הפנאי עושק, כי עול וטרדות הצבור והיחיד השתרגו עליו על צוארי, ובכדי שלא תהיה ביאה ריקנית, אציגה נא בזה שנים שלשה גרגירים אשר העירותי בקיצור נמרץ, ויהי הקציר אמיץ, ועוד חזון למועד.

א. בעמוד שמ"ג, בענין כלים שנתבשל בהם בשר בלי מליחה אם אפשר להתירם עכ"פ אחר שהייתם מעת לעת, יעיין מר במש"כ בשו"ת יביע אומר חלק ד' (חיו"ד סימן ג'), שהעירותי כדברי מעכ"ת להתיר מטעם ספק ספיקא, שמא הלכה כהראב"ד ודעמיה, דבמאי דנפק מיניה משערין, ושמא הלכה כהמהרש"ך ודעמיה, שבכלים יש ספק שמא לא יפלטו טעם בתבשיל ההיתר, וציינתי כמה ספרים ראשונים ואחרונים כאשר עיני כת"ר תחזינה מישרים, ומשם בארה.

ב. בעמוד שנ"ג העיר מדברי הרב תורה לשמה סי' י"ב, שמשמע מדבריו ששערות ארוכות בראש אינן חוצצות בתפילין, נגד מ"ש בספר בן איש חי להזהיר על זה, ובאמת שאף שהמחצית השקל (סי' כז אות ד) כתב שיש בזה משום חציצה, והובא להלכה בספר פתח הדביר, ובקיצור שלחן ערוך, ובספר בן איש חי, ועוד, לדינא העיקר להקל בזה מכמה טעמים, ובעיקר שהאמת שאין בזה משום חציצה, וכדמוכח מדברי האור זרוע ח"ב (סי' תמו), והמהרי"ל (סימן כב), ועוד, וכן העלה בשו"ת עזרת ישראל (סי' צא), וכן כתב הגאון ר' אריה צבי פרומר בשו"ת ארץ צבי (סימן ו), ועוד, וכן העלתי בשו"ת יחיה דעת ח"ב (סימן ב'), כיעו"ש.

ג. בעמוד שנ"ד, בדבר איסור נדה אם הוא בכלל עריות שדינם יהרג ואל יעבור, העיר על דברי הרב תורה לשמה סי' תצד שפשיטא ליה שאין בזה דין יהרג ואל יעבור, שהרי איסור כרת הוא וכו', אולם גם בשו"ת פני יהושע ח"ב (סי' מד) האריך למעניתו להוכיח שבאיסור נדה לא שייך דין יהרג ואל יעבור כיון שאין הולד ממזר, וכ"כ הגר"ש קלוגר בחכמת שלמה יו"ד (סי' קנז), וכן הוכיח בשו"ת חלקת יואב (חיו"ד סי' כט) מהירושלמי (פ"ז דסנהדרין ה"ב), דאין דין נדה כדין עריות לענין זה, וכן הוכיח הגר"י ענגיל בספר אתון דאורייתא (כלל כא) מהירושלמי הנ"ל, וכבר הארכתי בזה בס"ד בשו"ת יביע אומר ח"ו (חיו"ד סי' טו), והעלתי כן להלכה, כאשר עיני צדיק תחזינה מישרים.

ד. בעמוד שנ"ד, בדבר כבוד ששהה שלשה ימים בלא מליחה אם מותר לבשלו אחר צליה, יעיין כת"ר במש"כ בשו"ת יחיה דעת חלק ו' (סימן מו) בענין זה במיוחד, ובהערה שם העירותי בדברי הזבחי צדק בזה, כיעו"ש, ומשם בארה.

ה. בעמוד שנ"ו ושנ"ז, בענין בשר שנתבשל בלא מליחה, אם החתיכה עצמה מצטרפת לשיעור ששים, ודן כת"ר להקל כדברי הפרי חדש וסיעתו, משום ספק ספיקא, שמא הלכה כהראב"ד דבמאי דנפיק מיניה משערין, ושמא הלכה כהפר"ח ודעמיה שהחתיכה עצמה מצטרפת לשיעור ששים, ושאין זה ספק ספיקא משם אחד, כיון שהספק הראשון מתיר יותר מהשני וכו', הנה בלא"ה כבר כתבו בשו"ת תשורת שי ח"א (סימן שפה), ובשו"ת עין יצחק אלחנן (חאו"ח סי' א אות יט), בדברבנן שפיר עבדינן ספק ספיקא משם אחד, ע"ש, ויש סמוכים לכך ע"פ דברי הגאון מהרש"ם בתשובה ח"א (סי' כג) דס"ס משם אחד מהני מן התורה, ורק מדרבנן לא מהני, ע"ש. וכ"כ בדרכי תשובה (סי' קי ס"ק רפ) בשם שערי תורה, ע"ש. הילכך בדברבנן שפיר מהני ס"ס משם אחד, ומה גם שידוע שהרמב"ם חולק בכלל על כלל זה של התוס' (כתובות ט.), וכמ"ש בשות מהרי"מ פדואה (סי' יג), והתורת חסד מלובלין (חאו"ח סי' יא), ועוד, ואין להאריך בזה, שמה שכתב כת"ר הוא נכון וברור ולא חשיב ס"ס משם אחד, אבל בנידון זה מאחר שמבואר בהרא"ש שאין הבשר מצטרף לשיעור ששים, וכמ"ש בס' ערך השלחן (סי' סט סק"כ) בשמו, אף שהרא"ש מכלל הסוברים דם שבשלו מדרבנן, וכן דעת הרשב"א, ומרן הש"ע בסעיף י"א כתב להצריך ששים, ולא נחת לפרש שהחתיכה עצמה מצטרפת (דלא כהרא"ש וסיעתו), בודאי שדוחק גדול לפרש דלאו דוקא נקט (כמ"ש כת"ר בשם הרב שבת אחים), דכל כי האי דתליא בפלוגתא דרבוותא לא הוה מסתם סתומי, ומרן עמו עוז ותושיה להכריע להימין או להשמאל, אלא ודאי סתמו כפירושו שאין החתיכה מצטרפת, וא"כ אין נ"מ אם יש כאן ס"ס להקל, שאנו אין לנו אלא דברי מרן הש"ע שקבלנו הוראותיו, בין להקל בין להחמיר, וכמ"ש רבותינו האחרונים, והנלע"ד כתבתי.

ו. בעמוד שס"א הביא מ"ש החתם סופר (חיו"ד סי' קעה) שרואה מחמת חשמיש קילא אפילו משאר וסתות דרבנן וכו', לכאורה אין דברי החתם סופר מוסכמים, כי הכרתי ופלתי (בסי' קפז ס"ק יב) כתב שברואה מחמת תשמיש יש להחמיר יותר משאר וסתות דרבנן, שהרי היוצא לדרך חייב לפקוד את

(*) אמר המחבר — מ"ש מוה"ר הגרע"י נ"י להעיר עמ"ש בענין בעמוד שנ"ז בענין בשר שנתבשל בלי מליחה וכו' ומוה"ר הנ"ל רצה להצריך ס' כד' מרן אף שיש ס"ס נגדו וכו' שותיה דמר לא ידענא — דהרי כלל ידוע אצלנו דעבדי' ס"ס ואפי' שניהם נגד מרן, והוא עצמו מוה"ר הנ"ל משתמש בזה בכל ספריו היקרים, וכ"ש בנ"ד שנוכל לפרש דגם מרן כונתו כן אלא דלא דייק וכמ"ש בפנים בשם הגאון שבת אחים, ודו"ק.

הקדמת והסכמת הגאון המובהק בכל מקצועות התורה, המפורסם
בחיפוטו ובקיאותו, וידיו רב לו בחכמת הדקדוק וכו', שכלו כגחלת,
ולשונו כאש אוכלת,

רבי מאיר מזוז שליט"א, ראש ישיבת "כסא רחמים", בני ברק.

פה בני ברק, טו"ב כסלו, אז "תשמח" לפ"ק.

ראה ראיתי קובץ גליונות מהספר היקר והנכבד קרית ארבע, אשר חיבר
ידידנו (א) הרב הגאון המופלא, וכבוד ה' מלא, רב חביבא, נברשתא דדהבא,
משנתו זך ונקי, ובכל מקצועות התורה בקי, כטל תולנה אמרותיו, הוצק חן
בשפתותיו, שלשלת יוחסין מיוחסי כהונה, מר ניהו רבא, דגול מרבכה,
כמה"ר ר' אברהם הכהן שליט"א, לפניו הרב הראשי לעיר ואם בישראל
צפאקס (במחוז תוניסיה), וכיום רב ומו"ץ בשכונת תלפיות בירושלים ת"ו,
מחבר כמה ספרים חשובים, ומתוכם כעין החשמל ספר **מלל לאברהם**
ויעיר קינו, אשר הופיע אורו לפני כשבע שנים, וכעת הוסיף על השמועה
כמארז"ל זקני ת"ח כל זמן שמזקינים וכו', בספרו הנוכחי **קרית ארבע** מלא
ברכת ה', מאמרים נפלאים על החגים והמועדים, וביאורים בפרש"י ורד"ק
בדברים הנוגעים לחכמת הדקדוק, (נתיב לא ידעו עיט ולא שזפתו עין תלמיד
ישיבה בימינו), בשפה ברורה ומוכנת לכל אדם, וענינים שונים בהלכה
ובאגדה, ומאות הערות קולעות אל השערה, על דברי הגאון בעל תורה
תמימה ז"ל וזולתו. וברכתי על ספרו ברכת הנהנין, אשרי שזה ילד אשרי שזה
גידל, ואמנם ידעתי מיעוט ערכי עלי שלא הייתי צריך לבוא בהסכמה כלל, כי
מעשה ידיו הן הן עדין, גולת הכותרת, גפן אדרת, לגאון ולתפארת, רק
לעשות רצון צדיק חפצתי, רצונו של אדם זהו כבודו.

ולחיבת הקודש אמרתי לשרטט מספר הערות אשר ראיתי מדי עוברי פה
ושם, בס"ד:

א. מה שכתב על דברי רשב"ם בראשית (ל"ה י"א) שצריך להיות חננני
בשלשה נוני"ן, אפריו"ן שכן הוא בפ"י רשב"ם הוצאת ר"ד ראזין, וכתב שם
שכן הגיהו בעל קרן שמואל, ורוו"ה ז"ל.

ב. ומה שכתב על דברי רש"י בתהלים (פ"ד) שמכאן תשובה לרוב העולם
הטועים בקריאת המזמור, ועושים ההפסק אחרי תיבת בחרתי, ומפרש"י

אשתו בתשמיש, משום דוסתות דרבנן, ואילו ברואה מחמת תשמיש פשיטא
שאסור, וכן מעוברת אינה חוששת לוסת, ואילו כאן בנתעברה בביאה
שלישית עדיין אסורה לבעלה וכו', ע"ש. אולם הנודע ביהודה תנינא (חיו"ד
סי' צה) השיב לנכון ע"ד הכרתי ופלתי בזה, כאשר עיני המעיין תחזינה
מישרים, (רק מ"ש הנודע ביהודה שלא התירו ביוצא לדרך אלא סמוך לוסתה
ולא באותה שעה ממש, אשתמיטיה דברי הרשב"א במשמרת הבית דף קסה
ע"א, שלדעת הראב"ד וגירסתו (ביבמות סב:) גם בשעת וסתה ממש מותר,
וכן הסכים לזה הרשב"א שם, ואכמ"ל.) וכן ראיתי בשו"ת זית רענן ח"ב
(חיו"ד סי' יח אות ג) שהקילו חכמים בדין רואה מחמת תשמיש אפילו יותר
ממה שהקילו בדין כתמים וכו', ע"ש, ואכמ"ל, (ומ"ש כת"ר בעמוד שע"א
ע"ד הרדב"ז בדין חוזר וניעור, יע' מעלתו בשו"ת יביע אומר ח"ב סימן כג
סיוע לדבריו, ע"ש.)

ואסיים בברכה מעין הפתיחה, יהי רצון שיזכה לברך על המוגמר בקרב
ימים, ויפוצו מעינותיו חוצה להגדיל תורה ולהאדירה, ויזכה עוד רבות
בשנים לזכות את הרבים בפה מפיק מרגליות, דורש כתרי אותיות, לאורך
ימים ושנות חיים, בטוב ובנעימים, בבריאות גופא ובנהורא מעליא, ברוב
אושר עושר וכבוד, בשובע שמחות וכל טוב, וכל אשר יעשה יצליח.

בברכת התורה ודברי תורה
אברהם יוסף

מוכח שצריך להפסיק אחרי "מאלף", ותיבת בחרתי נמשכת הלאה, בחרתי הסתופף, עכ"ד. כן מוכח גם מהטעמים שתיבת מאלף בטעם עולה ויורד, שהוא המפסיק הגדול בספרי אמ"ת, יותר מהאתנח כידוע, וכן מוכח מהניקוד שתיבת מאלף האל"ף בקמץ, (כדין אס"ף) ולא בסגול, וכן מוכח בגמ' שבת (ל' סע"א), ומכות (י' סע"א), כי טוב יום בחצריך מאלף, טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה לפני מאלף עולות וכו', עיי"ש. הרי שהש"ס העתיק בחצריך מאלף ופסיק קרא, (ולא סיים מאלף בחרתי, ולצורך הדרשא אין נ"מ).

ג. (ב) ומ"ש על דברי רש"י באיוב (ה' ד') בד"ה וידכאו וכו' שזה בנין נפעל, ופירושו וידוכאו, הוא ט"ס, וצ"ל שזה בנין התפעל ופירושו כמו ויתדכאו, ועיין רד"ק שרש דכא ע"ש, ומ"ש רש"י וידכאו בדגש הוא ידוכאו, תפס תוכן הענין ולא ניתוח המילה, ובאמת ידוכאו איננה מבנין נפעל ולא מבנין התפעל.

ד. ומה שהעיר כת"ר על דברי ה' תורה תמימה בראשית (י"ז אות מ"ז) דהא דאין מענישין בית דין של מעלה בפחות מעשרים היינו דוקא בעולם הזה, אבל עונשין שלאחר המות כגון כרת וגיהנם מענישין אף בפחות מעשרים, עכת"ד, הנה התו"ת שם ציין להרמב"ם בפיה"מ (פ"ז דסנהדרין), ושם כ' להדיא מפי השמועה למדנו שהקב"ה לא יעניש כרת אלא לאחר עשרים שנה, ע"ש. וע"ע למרן החיד"א בספר עין זוכר (מערכת הבי"ת אות כ' ול"ד), שכן מפורש בירושלמי פ"ב דבכורים ע"ש. ברם בקושטא מה שדייק התו"ת מדברי הרמב"ם בחיבורו, (פ"ב ה"י מהלכות אישות) דבן י"ג שנה נקרא גדול גם לענין חיובי כרת, אינו מוכרח לענ"ד, כמו שיראה המעיין שם, ואכמ"ל.

ה. (ג) ומה שכתב לתמוה על דברי רש"י בסוטה (י'): שהובאו בתו"ת בראשית (ל"ח אות כ"ו) שכ' היא מוצאת משמע לשון מציאה, והקשה כת"ר דא"כ היה צריך לנקד המ"ם בחולם, הנה הרגיש בזה התו"ת שם בסוף דבריו וכו' דלפירש"י צ"ל אל תקרי מוצאת (בשורוק) אלא מוצאת (בחולם), ע"ש. אולם באמת מצינו בכמה מקומות שורוק וחולם מתחלפין, כמו ויקום לקול הצפור, (קהלת י"ב ד') נוץ בנו (דה"א ז' כ"ז), ובפרשת פנחס (כ"ו כ"ז) משפחות הזבולוני הלמ"ד בחולם במקום שורוק, ולהפך שורוק במקום חולם תהומות יכסיומו (שמות ט"ו) ישפוטו הם (שם י"ח כ"ו) ואתמול (מיכה ב' ח'), ע"ש.

ברד"ק, ובגמ' (ברכות לב:) דריש התשכח אשה עולה (ישעיה מ"ט ט"ו), מלשון עולות וקרבנות ע"ש. ורד"ק בשרשים (שרש חנה) כ' והשורוק והחולם אחדים ע"ש, ועיין בלחם הבכורים (דף ל"ה ע"ב) שאין אנו בקיאים להפריש בין החולם לשורוק ע"ש, וזה אחד מן הדברים דאישתנו למעליותא בא"י, וע"ע שם (דף ל"ח סע"ב) ובהערותי בסוף הספר.

ו. (ד) ומה שתמה עוד על התו"ת (בראשית מ"ב אות ו') שכתב ליישב איך האחים אמרו לו שמצאו במלון וירא וגו', הרי שבעוד שהיו במלון הרגישו וראו החזרת הכסף, ובבית גם אביהם ראה, וא"כ מה שאמרו לו שמצאו במלון זה נכון ואמת. עכת"ד. במחכ"ת דברי התו"ת נכונים, כי במלון לא פתח ומצא רק אחד מהם, ויתר האחים לא פתחו את שקיהם עד שהגיעו הביתה כדכתיב ויהי הם מריקים שקיהם וגו' ויראו את צרורות כספיהם "המה ואביהם" וייראו, וא"כ שפיר מקשה התו"ת איך אמרו ונפתחה את אמתחותינו והנה כסף איש וגו', דמשמע דקאי אכולהו שפתחו במלון, ובאמת לא פתח רק אחד במלון.

ז. ומה שהעיר ע"ד התו"ת (שמות י"ב אות קכ"ח) שכ' דבודאי חמץ לא מהני ביטול, שהוא חולק על כל הראשונים והאחרונים, והביא כת"ר שתי ראיות מפסחים דף ז' ודף מ"ט. עכת"ד. הנה שיטה זו דבחמץ ידוע לא מהני ביטול היא שיטת הכלבו בשם הגאון, וראית כת"ר אפריון מדברי הפר"ח (סי' תל"א) והערה"ש (שם סק"א) בשם ר' ישעיה הראשון, וכבר האריכו בהם האחרונים, וע' לתנא דידן הרה"ג בעל ידי משה זצ"ל על פ"ק דפסחים (דכ"ג ע"ב מהספר) באריכות, ועוד בכמה מקומות מספרו שדן בזה, ע"ש.

ח. ומה שהעיר עוד ע"ד התו"ת (שמות ט"ז אות נ"ה) דהרא"ש כתב רק על ההיא דספירת העומר ומלקות וכדומה שאין אפשרות ליישב את דיוק החשבון, וצ"ל דהתורה נקטה מספר עגול, ולא איירי בההיא דפ' ויגש, עכת"ד. הנה באמת הרא"ש בפסחים שם (פ"י אות מ') כתב גם בההיא דפרשת ויגש כל הנפש לבית יעקב הבאה מצרימה שבעים, דנקט מספר עגול, וכבר הקשה הקרב"ן שם עליו מהגמ', וכן העיר בזה התו"ת בפרשת ויגש ע"ש, אמנם קושטא דמילתא דהרא"ש כתב כן ליישב לפי פשוטו של מקרא ולק"מ, ושור"ר שכן כתב הגאון בעל חכם צבי (סי' קי"ד) שבחנם מתלבטים העולם בתשובה זו של הרא"ש (ואינה בתשובה אלא בפסקיו סוף פסחים).

ומתרעמים עליה לומר שהיא הפך הגמרא, וטח מראות עיניהם דהרא"ש לפשטיה דקרא קאי דאין מקרא יוצא מידי פשוטו ע"ש, ודבריו נאמנו מאד, ועמ"ש בירחון אור תורה (שנה י"ח סוס"י ק"א).

ט. עוד ראיתי בכללי הדקדוק בקצרה שכתב כת"ר נר"ו כי כל משה הלמ"ד דגושה. ויש להעיר שזה דוקא כאשר תיבת משה בטעם "מאריך" שהוא טעם משרת, אבל אם תיבת משה בטעם "טרחא", הלמ"ד שאחריה רפויה, ובאו פעמיים כן בתורה (במדבר י"ז כ"ז, ל"ב כ"ה).

י. עוד ראיתי שם שכתב כי כל תיבה המסתימת בחיריק עם יו"ד ולפניה קמץ היא מלרע, ואם לפניה תנועה אחרת היא מלעיל כמו עוני חצי פתי וכו', ע"כ, ויש לבאר שאין הכלל הזה נוהג ביו"ד היחס כמו זה דודי וזה רעי וכדומה, שהם תמיד מלרע.

זה ראיתי להעיר אגב ריהטאי, ואסיים בברכה מעין הפתיחה יה"ר שחפץ ה' בידו יצליח ויפוצו מעיינותיו חוצה לזכות את הרבים, ובכל אשר יפנה ישכיל ויצליח, בבריות איתנה ונהורא מעליא, והשי"ת יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים, ברבות הטובה גם עד זקנה ושיבה, עד ביאת גואל צדק ועד בכלל.

כעתירת ידידו עוז נאמ"ן אהבתו ס"ט.

א. **אמר המחבר:** זאת להודיע שכל התארים שכתב עלי ידידנו הגאון הנאמ"ן נ"י, הם שיגרא דלישנא בעלמא, וסירכיה נקט, והאמת היא שאני ריק מכלם, והיום כידוע ישנה אופנה חדשה בתארים, שגם לת"ח פשוט מעניקים לו הרה"ג הגאון החו"ב וכו' ואפי' מרן.....! תשתכנה אבני קודש בראש כל חוצות, ודי בזה למזכרת לכל התארים אלי מכל הרבנים, הן בעבר הן בהווה והן בעתיד במכתבים ובהסכמות.

ב. ומ"ש עוד ידידנו הנ"ל בהערה ג' עמ"ש בדברי רש"י (איוב ה' ד') נכון שזה ט"ס וצ"ל התפעל, ויש להוסיף דאם הוא נפעל אין מקום לדגש של הכ"ף, דאינה אלא לסימן בנין "התפעל" וברור שהטעות נבעה מרוב ההעתיקים, אשר מזה התהוו כמה טעויות שתוקנו רובם ככולם, אך מה שכתבנו בפנים כמו "וידוכאו" נקטנו לשון רש"י שכונתו כמובן לביאור

הענין ולכן כתבנו שהדל"ת והכ"ף בדגש וזה שייך רק בהתפעל, דגש הדל"ת במקום ת' החסרה, ושל הכ"ף לסי' הבנין של התפעל, ועתה נ"ל דאולי הוא מורכב גם מנפעל וגם מהתפעל, ודגש הדל"ת לחסרון נוסף נפעל, ודו"ק.

ג. ומ"ש עוד הנ"ל להעיר באות ה', בענין תיבת מוצאת דתמר עמ"ש רש"י בסוטה וכו', הנה גם אני ראיתי מ"ש התו"ת לאח"ז אל תקרי וכו', אלא דתמיהתי במקומה עומדת, דברש"י העיקר חסר דהול"ל אל תקרי וכו', ומה שהביא עוד דלפעמים השורוק משתנה לחולם ולהפך, זה נכון וידוע, אלא שזה מדובר כשלא ישתנה עי"ז המובן לפעל אחר לגמרי, וזה כדי לזווג את ניקוד שתי האותיות הסמוכות וכההיא דתיבת יכסיומו וישפוטו שהביא, וכמ"ש המדקדקים. ובפשט הגמ' י"ל שפיר דמפיק לה מלשון הוצאה ללשון מציאה, וכההיא דהתשכח אשה עולה וכו' שהביא, כדרך הגמ' לפעמים להוציא ממשמעות הלשון לשם איזה דרשה, אבל רש"י שכתב דמוצאת משמע לשון מציאה ולא הזכיר כלל את תקרי וכו', הוא תמוה דאדרבא משמעו הוא הוצאה מהניקוד של השורוק.

ד. ומ"ש להעיר עוד באות ו' עמ"ש התו"ת בראשית מ"ב ו', י"ל שהם הרגישו כבר במלון כשראו שהוחזר הכסף לאחד מהם, חשבו בעודם במלון שאולי הוחזר גם להם, והוי כאילו פתחו כלם שקיהם במלון וראו שהוחזר לכלם, ובפרט לפמ"ש הרמב"ן בפ' ויפתח האחד את שקו וכו', כי כל שק שלהם אז יש לו שתי פיות מכאן ומכאן, ויוסף שם הכסף בצד אחד של כל שק ואירע שהאחד זה שפתח פתח אותו הצד שיש בו הכסף וכו' ע"ש, ומשמע מדבריו ששאר האחים פתחו גם הם שקיהם אלא דפתחו מהפתח השני שאין שם הכסף, א"כ שפיר אמרו לו ונפתחה את אמתחותינו וכו', דהרי כלם פתחו ולא שקרו בזה, ומשראו שלאחיהם הוחזר הכסף בצד האחר שפתח הוא הבינו שיתכן מאד שלכלם החזיר ג"כ ומחמת החפזון לא הספיקו לפתוח גם הם מאותו הצד לברר.

ה. ומ"ש עוד להעיר באות ט' עמ"ש שכל משה לאמר דגושה וכו', אני צטטתי לשון איזה מדקדקים שכתבו זה בסתם, וזה מובן מאליו שבאותן פעמים שבאו רפויים הוא בגלל הטרחא המפסיק, ולא צריכא למימר.

ו. ומ"ש עוד להעיר באות י' על דודי וכו', שהן מלרע, הנה גם זה ברור מאליו, דמ"ש בפנים הוא בשמות בלי כינוי, ועם כינוי ביארנו במפורש בעמוד ר"ד ד"ה הנגינה וכו' שהוא מלרע ע"ש.

ברכת האב (המחבר) לבנים

אני אבר"ך ולי נאה לברך, ברכת כהן הדיוט, בברכה המשולשת בתורה, יברכך ה' וישמרך וכו' ובכל מילי דמיטב, את בני הגדול ה"ר יעקב כהן ורעיתו רחל, ובנותיהם הנעימות אירית וגלית הי"ו, ושיזכו לבנים זכרים של קיימא אמן, ויזכו לגדלם ולחנכם על טהרת הקודש, ובני ה"ר מאיר אבנר כהן ורעיתו בילה, ובנם יהונתן הי"ו, ובתם יעל, יזכו לחנכו על טהרת הקודש, ויפרו וירבו עוד לעית"ש — ובנותי מרת רבקה ובעלה מר רחמים כהן, ובניהם אייל ויניב הי"ו, יזכו לחנכם על טהרת הקודש, והשניה מרת פנינה (ובעלה מר אשר כהן), ובנותיהם הנעימות הילה ואורטל הי"ו, יזכו לחנכם על טהרת הקודש, ויזכו לבנים זכרים של קיימא, אכ"ר — עוד אברך את אחי החו"ש ר' אליהו כהן הי"ו, ובניו, בבריאות איתנה ורפואה שלמה, ויזכה לראות בשמחת בניו ונכדיו אכ"ר. והפרט מפורש לבנו הגדול החו"ש ר' חי ציון כהן הי"ו (גבאי הראשי בבהכ"נ התוניסאים בשכ' תלפיות באמונה ולש"ש) ורעיתו חנה תחי' ובניו ניר וחגי ובנותיו אפרת ומיכל, שיזכו לגדלם ולחנכם על טהרת הקודש כ"ר.

אזהרה וגילוי דעת לקוראים הנכבדים!

הספר הנכחי אשר אנכי נותן לפניכם היום, הוא מלא ברכת ה' רעיונות נפלאים, אשר אספתי ביגיעה רבה מכמה ספרים, ואני בעוניי לפעמים קצרת והרחבתי וצרפתי רעיון לרעיון, הוספתי נופך וכו', ועוד איזה רעיונות ממני, ואם אזכה שהדברים יפלו נתיב בלב התועים, ישמח לבי גם אני, כי זאת היא מטרתי היחידה, ולכן אני מזהיר בכל תוקף את כל הדרשנים והמרצים היום בכנסים ובפשיטות ובחוגי בית, בסמינרים ובערכים וכו', שלא ינצלו את הפנינים היקרים האלה, אך ורק למען הנאתם וטובתם הפרטית והאישית לשם כבוד וממון וכו', ועל אחת כמה וכמה שהם כביכול המולידים והיוזמים את הרעיונות, כי זוהי "גניבה" ספרותית מובהקת, וגדול עונם מנשוא, אלא שכל דבריהם יהיו לשם שמים, להחזיר את התועים הביתה לאבינו שבשמים, ושומע לנו ישכון בטח ושאנן מפחד רעה, ועליהם תבא ברכת טוב, ויזכו לחיים טובים ומתוקנים וישמרם מכל רע, אכ"ר, ואשרי למי שעושה לש"ש.

מפתח הספר על ארבעת חלקיו

לחלק א' הנקרא "נפת צופים":

ולבד מה שמפורט להלן במפתח, עוד ימצא הקורא כמה וכמה מאות פנינים יקרים, על כמה נושאים חשובים, ועל כל מיני ערב רב מחריבי האומה הורסי הדת ועוכרי ישראל, המתחדשים מחדש בימינו.

לחג הפורים, מאמרים וחידושים נפלאים ומקסימים מאד

על כמה נושאים..... יא

בדיחות לפורים נחמדים ומצחיקים..... לד

לחג הפסח, מאמרים וחידושים נפלאים ומקסימים מאד

על כמה נושאים..... לז

על גאולת הארץ (דמתקרי עצמאות), על כמה נושאים,

ובמיוחד שאין זה רק חירות הגוף,

ולחפץ המצב הרוחני ירד והתדרדר שבעתים,

מאמרים נפלאים..... סג

שיר נחמד על מלחמת ששת הימים (שחברתי בזמנו שנת תשכ"ז)..... עא

לחג השבועות, ובתחילתו כמה הוכחות שהתורה מן השמים,

ועוד כמה מאמרים נפלאים ומתוקים..... עז

על הרפורמים בקצרה..... פו

על גלות וגאולה, (מתאים לבין המצרים), מאמרים נפלאים ומרתקים

על חורבן הבית, ונחמת ציון בכ"א, ועל השמאלניים שבימינו,

המבקשים לשלוח יד בכל קדשי ישראל,

וחשבונות נפלאים על כמה מאורעות גדולים של עמנו..... פט

לימים נוראים (ולכל זמן), מאמרים נפלאים ומרתקים

מושכי לבבות על התשובה והאמונה..... קב

מאמר מיוחד וארוך על הרפורמים, דברים נפלאים ומרתקים..... קכא

מוסר נלהב על הדיבור בבית הכנסת וקריאת ספר תורה..... קכח

לחג הסוכות, מאמרים נפלאים, ורמזי הלולב ומיניו

על ישראל והת"ח, דברים מקסימים מאד..... קלא

לחג החנוכה, ועל היהודים המתיונים, דברים נפלאים ונחמדים..... קמא

נפת צופים

לפורים

להלן אכתוב בס"ד מה שטרחתי מאד ללקוט שושנים ופרחים, פנינים ומרגליות המפוזרים בספרים יקרים, על חגי ישראל ומועדיו, עיקר הרעיונות מגדולי המחברים, אולם אני כדי להקל על הקורא, קצרתי והרחבתי, וצרפתי מאמר לחבירו הדומה לו, ולפעמים בתוספת נופך וביצירת עוד רעיון קטן או גדול וכו', וקונטרס בשם שובו בנים המתאים גם לימים נוראים ולכל עת, את הכל קראתי בשם "נפת צופים", על שם ומתוקים מדבש ונפת צופים: ובחג הפורים ב"ה צרפתי לו גם מלתא דבדיחותא מלוקטים מספרים ומפי השמועה. ועוד מאמר "גלות וגאולה", רעיונות על חורבן בהמ"ק ותקות הגאולה וכו'.

בשו"ע או"ח סי' תרצ"ה, חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן וכו', ע"כ, והוא בגמ' מגילה דף ז', יש מפרשים, כלומר דהחיוב של לבסומי נמשך עד "דלא ידע", דאם הגיע לגבול הזה אז הוא פטור, והטעם משום דשיכור פטור ממצות היום, והכונה עד ולא עד בכלל, (ולזה אמר "עד", ולא אמר סתם ולא ידע עוד בין וכו').

ויש אומרים, כי כתוב במגילה ורבים מעמי הארץ מתיידיים וכו' כי נפל פחד היהודים עליהם, ורצה מרדכי אז בזמנו לעשות הבחנה, מי התגייר באמת לש"ש אחרי ראותו ישועת ה' והשגחתו, ומי שנתגייר רק לפניו, ושנאתו שמורה בלבו לעם ישראל, וכבר אחז"ל נכנס יין יצא סוד, לכן גזר מרדכי לעשות אז יום משתה גדול, ולהשקות איש את רעהו יין רב בע"כ, ואז יתגלה הסוד, כי מי שנתגייר באמת, יצעק גם בשכרותו ארור המן וברוך מרדכי, ומי שלא נתגייר באמת, הוא יהפוך את הקערה על פיה, ויצעק ברוך המן וכו', ואז מיד יתגלה כי מזרע עמלק הוא, ומאז השתרכב והוקבע המנהג גם לדורות לשתות עד דלא ידע, לזכרון אותו המאורע, והנסיון שעשה מרדכי, ורמז מן התורה לשתות בפורים, דכתיב ויעש אברהם משתה גדול ביום "הגמל" את יצחק, הגמל אותיות מגלה, דהיינו ביום קריאת המגילה צריך לעשות משתה ושמחה.

לחלק ב' הנקרא "שיחות נאות":

שיחות נאות ופתגמים מתוקים מדבש מגדולי ישראל בדברי תורה ובמילי דעלמא, היוצא מהם מוסרים נלהבים, ומהמתרחש בימינו

על אלה המתעטפים בטלית של ת"ח קמז
ומבקשים לעלות אפילו על כסא האדמו"ר
כמה בדיחות על רבנים מזויפים ובורים שרובם ככולם רפורמים, קסט
מאמרים יפים ומרתקים קסט

לחלק ג' הנקרא "כללי הבריאות" ו"כללי הדקדוק":

כללי הבריאות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, עפ"י הגמ' והרמב"ם והמדע, וכמה מיני מחלות, וחכמת האנטומיה, המפוזרים בתלמוד

כללי הדקדוק והניקוד בקיצור נמרץ, קעח
והוא מסודר בסדר יפה ומועיל מאד קצה

לחלק ד' הנקרא "יעיר קנו" (ח"ב):

על מבטא האותיות
הערות והארות שונות ריא
ביאורים על הרשב"ם על התורה ריג
הערות והארות על הרב שפתי חכמים רטו
ביאורים על בעלי התוס' על התורה רל
על בעל הטורים ורש"י על התורה רלז
ביאורים על הרד"ק (ולפעמים רש"י) בתנ"ך רמה
הערות (קרוב למאה) על הרב תורה תמימה רמז
על ספר יקרא דחיי על הלכות אבלות רצ
על ספר תבואות שמש למהר"ש משש נ"י שכג
על הבן איש חי, וספר תורה לשמה שלג
על ספרים שונים שנ
שנר

אמרתי לכתוב להלן בס"ד כמה שיחות נאות ובדיחות מחוכמות מכמה גדולי עולם, על אלה המתעטפים בטלית של תלמיד חכם, ומברכים לבטלה את "ברכת התורה", שמו אותותם אותות בדמותם החיצונית, זקן אמה ארכו ואמה רחבו, (ולפעמים גם פאות מסולסלות למטה מהסנטר, אשר לפי דברי המקובלים אסור לעבור ולכסות את האזן, ולצערנו כמה וכמה אפילו רבנים אמיתיים לפי תומם נכשלים בזה בידועים ובלא יודעים), והחליפה בכגד"ו ב"ה שחורה כעורב מכף רגל ועד ראש כולל העניבה, וכובע שחור גדול ורחב שולים, עד שמקסים כל רואיו, והכל שמו מעריצים, חשים ולא מחשים, כבוד הרב! כבוד הרב! וכורעים ומשתחווים לפניו בחרדת קודש, זוהי הדמות החיצונית, אבל הדמות הפנימית שונה לחלוטין, ריק ומנוער מש"ס ופוסקים ומהעיון האמיתי, לא יהגה בגרונו רק פטפוטי מלים הקלי"ם שבדמאי מהבל ימעטו, ואנשי עם הארץ התמימים מטים אזן לאותם קטעי פסוקים וחצאי מאמרים אשר בפיו, ולדבריו הערטילאים הריקים מכל תוכן של תורה עיונית אמיתית, ורק מקושטים הם בשפה מליצית ומודרנית צחה ויפה, ובזה הוא מצליח לגרור ולסחוב אותם, ולא עוד, אלא שהוא מנצל את "התחפושת" הזו ואת השעה המשחקת לו, לסחוב כספים מכל עבר ופינה, ודור"ש א"ל המת"ם, עושה השכבות ומנהל אזכרות, לפעמים מנכ"ל ולפעמים סמנכ"ל, עד שנחשב כאותו מלאך הממונה על הנשמות ומפתחות גן עדן בידו, פותח וסוגר כרצונו, ולפעמים מופיע להתרים בבתי כנסת לפני אנשים תמימים למען ישיבת... ולמען כולל... והודות לצורתו החיצונית מיד צד אותם ברשתו. ידכא ישוח ונפל בעצומיו חלכאים (תהלים י'), וגדולה מזאת ישנם היום בעוה"ר לצערנו הרב כהנה וכהנה שהצליחו לעלות על במתי עב ולהדמות ל"עליון", ולשבת אפילו על כסא אדמו"ר, ומכניסים הון תועפות בכל יום (ופטורים מכל מסים שבעולם), והצלחתם היתה באמצעות חבריהם ומכריהם, המתאמצים לפרסם את שמם המזויף ע"י שחד דברים ושחד ממון, וגם למען כבוד אבותיהם שהיו צדיקים אמיתיים וקדושי עליון, ולפי האמת הם נביאי השקר אשר בימינו, כחנניה בן עזור וחבריו שהיו בזמן הבית, ועד האחרון שבתי צבי שר"י וחבריו, ועם שלפעמים אנו רואים באמת שמצליחים באיזה חולה לרפאותו וכדומה, אין מכאן שום שמץ ראייה לקדושתם וצדקתם, שגם בחרטומי מצרים כתיב ויעשו גם הם חרטומי מצרים בלהטיהם כן, שלאנשים מזויפים כאלה הסטרא אחרא עוזרת להם לפעמים, שהם מהכת שלה, להמשיך אליו עוד ועוד אנשים תמימים ועמי הארץ,

ומצינו דאפילו העבודה זרה לפעמים היתה עוזרת לעובדיה מהכח הנמשך מהטומאה והסט"א כידוע, וכמ"ש חז"ל על פסוק משגיא לגוים ויאבדם, ויש כמה ענינים וסיפורים נוראים ע"ז, וכשם שכל נביאי השקר ומשיחי השקר שקמו מזמן הבית ועד היום, אבד זכרם וסברם וימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו, כן יאבדו כל אויביך ה' ההולכים בעקבותיהם, וסיפורים אלה דלקמן, מהם ששמעתי מפי מגידים בדחנים, ומהם הידועים לי ממסורת אבות, ומהם שראיתי כתובים בספרים שונים.

תשובות מחכימות ומבודחות מגאוני עולם, לאלה הבורים המתעטפים בטלית של ת"ח, וחלק מהם "ריפורמים".

בין המועמדים לקבל משרת "רב", היה אחד בור שמתחזה כת"ח גדול, באו אישי צבור להגאון החיד"א לשאול בעצתו, ענה להם, מצינו בגמ' אם הרב דומה למלאך יבקשו תורה מפיהו, ע"כ, ויש לשאול, וכי אנו יודעים צורתו של המלאך? ברם הנה ידוע שהתורה לא ניתנה למלאכים, הוה אומר אם אנו רואים אחד שכזה שדומה למלאך, כלומר שלא ניתנה לו התורה כלל, ובכל זאת הוא נדחק אל "הכסא", העצה היא "יבקשו תורה מפיהו", כלומר יבקשוהו להגיד דברי תורה מפולפלים בש"ס ובפוסקים, ואז יבוש ויכלם ולא יפנה עוד לזה.

הרב המחבר "ספר הברית" (ספר מלא חכמה ומדע) נתן את ספרו להפצה ביד איש פשוט שיסתובב בערים למכור לו את ספרו, נכנסה באותו האיש רוח של שטות וגאווה, והיה מציג עצמו שהוא בעצמו המחבר, למען שיכבדוהו בני אדם, לימים נתארח האיש בבית גביר אחד חכם ובעל מדע, והתחיל לשוחח אתו בחכמת הטבע וכו', ומיד עמד על פרצופו האמיתי של האיש, מסתבר אמר הגביר, כי אתה אינך אלא "הסנדק" ולא "בעל הברית".

הדיוט ועם הארץ אחד נתעשר ועלה לגדולה, הושיבוהו הגבאים בבהכנ"ס ליד כותל המזרח סמוך לרב, חשב אותו האיש לשאול איזו שאלה של תורה מהרב, להראות את עצמו שהוא חכם, חפש בסידור תפלה ומצא, מיד פנה להרב ואמר, במנחת שבת אנו אומרים בצדקתך, אדם ובהמה תושיע ה', ושאלתי היא מי הביא את הבהמה אצל האדם? ענהו הרב, שאלה זו אתה צריך לשאול את הגבאים...

בור אחד חבר ספר, והביא את ספרו לאחד הגאונים לקבל את הסכמתו, עיין הגאון בספר ומצא שאין בספר כלום רק דברים ריקים, אמר לו ע"ז אני אומר "מחזיר עטרה ליושנה", שמח "המחבר" וצהל, עד כדי כך? כן, השיב הרב, נייר זה נוצר בבית חרושת מכל מיני קש וגבבא, ואתה החזרת את העטרה ליושנה, כלומר את הנייר הבהיר הזה, לקש וגבבא, כמו שהיה.

מחבר בור אחד הביא את ספרו שחיבר לפני גאון אחד להסכמה, עיין הגאון בספר וענה לו, כשתצא יחידי כלילה קח עמך הספר הזה והוא ישמור עליך, שמח האיש ושאל מתוך נחת רוח, האמנם עד כדי כך מגיעה קדושתו של הספר? לא, השיב הגאון, חז"ל אמרו תלמיד חכם אל יצא יחידי כלילה מפני המזיקים, אבל כשיראו המזיקים ספרך זה לא יגשו לטפל בך, כי הוא כבר מעיד עליך שאתה לא תלמיד חכם.

מחבר בור אחד הביא את ספרו הנקרא חן — טוב לגאון אחד לקבל הסכמתו, משעייין הגאון בספר, אמר לו, שלמה המלך אמר במשלי "שכל טוב — יתן חן", ברם ספק גדול אם "חן טוב" יתן שכל.

חסיד שוטה אחד התפאר לפני רבו האדמו"ר, שהוא מסגף עצמו כל יום, אינו שותה שום משקה פרט למים, נעליו מרופדות במסמרים, וכל יום הוא מקבל מלקות ארבעים, נתחייך האדמו"ר וסחב אותו לחצר שעומד שם סוס אחד, ואמר לו, הנה גם זה אינו שותה שום משקה מלבד המים, מסמרים נעוצים בנעליו, ומקבל כל יום אפילו יותר מארבעים מלקות, וסוף כל סוף אינו אלא סוס.

רב אחד בור ששמו "ברוך" התפאר לפני גאון אחד ואמר, אני דן תמיד דין אמת, כמו שנאמר "ברוך" דין האמת, הגאון המכיר את טיבו של הרב הזה, דמלבד שהוא בור, הוא גם לוקח שוחד, אמר לו, "יהללך זר ולא פיד", מוטב שאחרים יאמרו עליך "ברוך" דין האמת.

כאשר חנכו בעיר אחת בית ספר אחד של "ריפורמים" שעומדים ללמד בו רק דברי בלע וכפירה וכו', הזמינו גאון אחד לראות את הבנין המפואר, לאחר שסקר הגאון את הבנין על כל חדריו ואולמיו, שאלוהו, מה דעתו על הבנין המפואר הזה, ענה להם בנין זה הוא מהדורא חדשה של תיבת נח, שכן גם הוא עשוי מבית ומחוץ ב"כופר", מלא כפירה מבפנים ומבחוץ.

יהודי אחד נכנס אצל "רב" ריפורמי אחד ושאלו בו יראת שמים, ואמר לו אדוני הרב, מעיר רחוקה באתי אליך לתבוע את אחד לדין תורה, וזהו רבונו של עולם בכבודו ובעצמו, חייך "הרב" ושאל, ולמה לא תבעת אותו לפני הרבנים שבעירך ובאת עד לכאן? ענה לו היהודי הפקח, כל הרבנים שבעירי יש בהם יראת שמים, ומחמת יראתם מרבונו של עולם יטו את הדין לטובתו, אבל אתה שמעתי עליך שאין בך שמץ של יראת אלקי"ם, וא"כ יכול אני לסמוך עליך שלא תטה את הדין לרעתי.

רב בור אחד נפגש עם גאון אחד, ובשיחתו אתו נוכח הגאון שאין בו שמץ של ידיעה בתורה, ושאל אותו מה תעשה כשמביאים לך שאלות של כשרות, איך תדע להכשיר או להטריף? השיב הלה, אני תמיד נוהג להטריף וכך אהיה שקט, נתחייך הגאון וסיפר לו מעשה שהיה. יהודי כפרי אחד היה לו אטליז של עופות, וכל זמן שנתהוה איזו שאלה באיזה עוף שחוט, הוא טורח ונוסע לעיר להביא השאלה לרב, פעם אחת נפגש עם כפרי אחר, ונתן לו עצה, הרי התורה אמרה ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו, הוה אומר, הטרפה היא מנת חלקו של הכלב, ובכך אתה תתן את הבשר לפני הכלב, ואם יאכל אותו סימן שהוא טרפה, ואם לא יאכלהו הוא כשר, התפעל הכפרי הראשון מהעצה "הנפלאה" הזו, ואמר מעתה לא אצטרך עוד לנסוע להרב, והתחיל לנהוג לפי ההצעה הנ"ל, אך הכלב כמובן זלל כל מה שהוגש לו בלי שום הפליה, ברבות הימים החליט שוב הכפרי לנסוע לרב, קידם את פניו ושאלו, היכן נעלמת זמן רב עד כה, האם לא היו לך שאלות? היו הרבה שאלות ענה הכפרי, אך כדי לחסוך בטרחת הדרך, הייתי מביא את השאלות לפני "הכלב" שלי והוא היה פוסק אותן, חייך הרב ואמר, ולמה באת היום אלי? אי אפשר עוד בכלב הזה, ענה הכפרי, שכן הוא מחמיר יותר על המידה, לעולם אינו מכשיר, אלא רק מטריף תמיד ואוכל את הכל, ובכך סיים הגאון לאותו "רב", וגם אתה נדמית לכלב הזה...

מחבר בור אחד נכנס לגאון אחד לבקש הסכמה על ספרו, עיין הגאון בספר ומצא שאינו ראוי להסכמה, והספר הזה היה פירוש על הקינות של תשעה באב, נענה הגאון ואמר, הסכמה על פירוש לקינות לא אוכל לתת, אולם אני יכול לתת לך "קינה" על פירושך.

רב אחד בור שאל לחברו רב בור כמוהו, קושיה חמורה יש לי בהלל, שכתוב "הים ראה, ויננס הירדן" ואיני מבין אם הים ראה, מדוע הירדן נס וברח?

ענהו חברו שכמוהו, הרי ההלל עצמו אח"כ מקשה קושיה זו עצמה ואמר, מה לך הים, כי תנוס הירדן.

מחבר בור אחד הדפוס חומש עם פירוש שחבר עליו, ובקש מגאון אחד הסכמה, עיין הגאון בספר וראה שהוא ריק מכל תוכן, אמר, איזו חכמה ואיזה רעיון נפלא! שמח המחבר ואמר, עד כדי כך? אכן, השיב הרב, רעיון מתוחכם הוא שהדפסת את פירושך יחד עם החומש, ובכך אי אפשר להשליך אותו לאשפה...

מחבר בור אחד, חיבר פירוש על "קהלת", והביא את החיבור לפני גאון אחד לבקש הסכמה. עיין הגאון בו פה ושם ואמר בהתפעלות, חכמה גדולה אני רואה כאן, שמח המחבר ושאל, עד כדי כך? אכן, אמר הגאון, זו חכמה נפלאה כדי להפוך את החכם מכל האדם, לשוטה מכל האדם, (קהלת הוא שלמה המלך החכם מכל האדם).

שני מחברים בורים חברו ביחד פירוש על פרק ארבעה אבות נזיקין (פרק א' של מסכת ב"ק), ובאו לפני גאון אחד לבקש הסכמתו, עיין הרב בחיבור וראה שכמעט כולו דברי הבל והבאי, ענה ואמר, רואה אני שעוד לא נחתם שם לחיבורכם, ובכן הנני מציע שם מתאים הרומוז גם על שניכם וגם על הפרק שאותו אתם מפרשים, תקראו את שם הספר "השור והבור" (בי"ת שרוקה).

מחבר בור אחד קרא לחיבורו בשם "ידי משה", ובא אצל גאון אחד לבקש הסכמה, עיין הגאון בספר ואמר, חושבני שהיה מתאים יותר אם קראת לו "פני משה", מה טעם, תמה המחבר, כי פני משה אף אחד לא יכול להסתכל בהם, ענה הגאון.

מחבר בור אחד הביא את חיבורו לפני גאון אחד ובקש הסכמתו, עיין הגאון בו ודחאו בשתי ידיים, רבינו! תמה המחבר, הלא כמה רבנים כבר הסכימו על ספרי, השיב לו הגאון, הרי ברייתא מפורשת בברכות כ"ח, אני מסכימם (משכים כתוב, ועשאה מסכים למטרת הענין) והם מסכימים (משכימים), אני מסכים לדברי תורה, והם מסכימים לדברים בטלים...

מחבר בור אחד הביא חיבורו לפני גאון אחד לבקש הסכמתו, והפציר בו מאד בתחנונים, עיין בו הרב, ומצאו ריק, ניסה להתחמק בכל מיני תירוצים, אך המחבר לא הירפה ממנו, לבסוף פנה הרב למזכירו להכין לו איזה נוסח

של הסכמה שיגרתית, משגמר נתנה לגאון לחתום, והגאון חתם למטה בשולי הגליון רחוק מאד מההסכמה, תמה המחבר ושאל, למה אדוני הרב חתם רחוק? ענה הגאון בחיוך, לקיים מה שנאמר מדבר שקר תרחק.

היו שני בחורי ישיבה למדנים גדולים וחריפים לומדים בסוגיא עמוקה בש"ס, והסתבכו בקושיות חמורות שלא מצאו להן פתרון, בינתיים נכנס לשיבה רב בור אחד בעל הדרת פנים שחזותו מעידה שהוא גאון גדול, מיד נגשו לפניו והציעו לפניו את הקושיות החזקות, הציע בהם בתמהון ואמר, יש לי קושיה יותר חמורה משלכם, אני נבצר ממני להבין איך אתם יכולים לקרוא אותיות זעירות כאלה, ועוד בלי ניקוד...

פעם באו לפני רב בור אחד, שיתן אישור קבורה עבור מישהו שנפטר, ה"רב" שידע כי נוהגים לכתוב על הרוח כאישורים את התואר המוכ"ז (המוסר כתב זה), מיד לקח עט וכתב בזה הלשון, הנני נותן רשות לקבור מיד את המוכ"ז...

פעם בשבת ראשונה שלאחר חג הפסח בבהכנ"ס בשעת קריאת התורה, כאשר הגיעו למפטיר, קם רב בור אחד וצעק, לא לקרא מפטיר, נדהמו הקהל ואמרו לו, מדוע? הסביר להם אותו "רב", דין מפורש הוא בהגדה של פסח שקראנו מקרוב, אין מפטירין אחר הפסח...

שני רבנים בורים ישבו ולמדו יחד בפרשת השבוע בהעלותך, משהגיעו לפסוק זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים וכו', הקשה אחד למה כתוב נאכל בלשון עתיד ולא אכלנו? השני עיין בדבר בהתעמקות ואמר, הדברים אמורים בדג הליתן לעתיד לבא, חזר המקשן להקשות, אם כן היה צ"ל אשר נאכל בגן עדן? שוב עיין השני וענה, הרי הפסוק גופו אומר במצרים חינם, הוה אומר מלת במצרים נאמרת כאן חינם ללא צורך, חזר המקשן להק', אם כן לא היה צריך לכתוב לא במצרים ולא חינם? מה זה, צעק השני, איך תעלה בדעתך להחסיר שתי תיבות שלמות, והרי אפילו על אות אחת חסרה הס"ת הוא פסול ומוציאין אחר.

בשבת נשא "רב" אחד מזויף דרשה ארוכה על פרשת השבוע, והדברים היו ארוכים משעממים ותפלים, למחרת נפגש עם אחד מן הנוכחים, ואמר לו האם הוטבה בעיניך דרשתי? ענה האיש, בגלל דרשתך לא עצמתי עין בשינה

כל הלילה, קרנו פניו של "הרב" ואמר, עד כדי כך? לא, אמר הלה, אלא כל זמן שאני נרדם ביום אינני מסוגל כלל להירדם בלילה, ובמשך דרשתך נרדמתי ביום.

הרמב"ן שהוא רבינו משה בר נחמן, קבל על ידי שליח ספר אחד שחיבר רבם של הקראים הנקרא בשם "אהרן" בן יוסף, משעיין בו נטל הרמב"ן הספר ושרפו באש, ושלח מכתב למחברו אהרן הנ"ל כדברים האלה, וישרוף "משה" את העגל אשר עשה "אהרן"...

אחד מהגדולים היתה לו מורת רוח רבה מאלה הדרשנים המסוגלים לדרוש דרשות יפות, אבל כל מגמתם היתה רק למען קבלת כספים במישרין או בעקיפין, הוא היה מפרש הפיוט, חד גדיא דזבין אבא בתרי זוזי (שאומרים כליל פסח), הכונה דרשן כזה שיודע "להגיד" דברים כאלה "חד" וחלק, אבל לצערנו הוא מסוגל למכור את אביו שבשמים בעד שני זהובים.

בשבת פרשת "וישב" נשא "רב" אחד בור דרשה בבהכנ"ס, הפליג בשבחו של יוסף הצדיק שעמד בנסיון רב כנגד אשת פוטיפר, והניח בגדו בידה ונס החוצה, והוסיף ה"רב" בהתפעלות, ואימתי היה הדבר הזה שיוסף עזב בגדו ונשאר בלי כסות? בפרשת וישב כהשבוע בעיצומו של החורף...

בראש השנה בין שחרית למוסף נכנסו הצבור אצל "רב" אחד בור, בשאלה דחופה, זו שעה ארוכה שהשופר מתעקש ואינו מוציא הגה, ויש חילוקי דעות, זה אומר צריך לומר ויהי נועם, וזה אומר לשפוף בו קצת חומץ, ומה דעתו של "כבוד הרב", "הרב" שהיה גם "דוקטור", אחר שבחן את השאלה, ענה אני מציע שנערב את שתי התרופות יחד, מנה אחת חומץ ומנה אחת ויהי נועם.

בשבת פרשת נצבים, עלה "רב" אחד בור על התיבה לדרוש בפרשת השבוע, פתח ואמר אתם נצבים וכו', ראשיכם שבטיכם ומלכיכם וכו', וקשה בשלמא ראשים ושבטים שייך בהם לשון רבים, אבל מלך הלא יש רק מלך אחד, נענה אחד מהקהל, הרי בכתוב לא מוזכר בכלל מלך לא ברבים ולא ביחיד. קימט "הרב" את מצחו ואמר, עלי להודות זה באמת תירוץ, אבל אני יש לי תירוץ יותר טוב מזה...

בור אחד מתחזה לת"ח, במוצאי שבת כשהבדיל על הכוס והגיע לבשמים,

בירך ש"הכל"... וכאשר ניסו הנוכחים לגעור בו, ענה ואמר, הרי אנו אומרים בפיטום הקטורת שהכל (שהקול) יפה לבשמים...

בשבת פרשת זכור עמד חזן בור המתחזה לת"ח על התיבה והנעים זמירותיו, משהגיע לפיוט ימח שמו וזכרו, טעה וסיים גם תיבות חזן וקהל, (שתיבות אלה אינן אלא הערה חיצונית, שזה יאמרו החזן והקהל ביחד), והוא היה אומר בהמשך אחד ימח שמו וזכרו חזן וקהל, ניגש אליו ראש הקהל שהיה גם בור, ואמר לו אם כן היה צריך לומר ימח שמם כלשון רבים, מיד השיב לו החזן, אולי זה מכון לראש הקהל בלבד.

שאלו ל"רב" אחד בור שהתפאר תמיד בדיעותיו בתורה, מדוע צריכים לקבור את המת דוקא ביום ההוא שמת ולא להלינו, עיין אותו "רב" בסידור של תפילה, יגע ומצא, הרי פסוק מפורש בתפילת שחרית, תצא רוחו, ישוב לאדמתו ביום ההוא.

אברך אחד בא אצל גאון אחד לקבל תעודה להוראה, בחנו הגאון ולא מצא בו כלום, פנה אליו בשאלה, למה נאמר תמיד בגמרא תנו רבנן, ולא רבנן תנו, האברך משך בכתפיו ולא ענה, אני אסביר לך אמר הגאון, חכמינו הקדימו "תנו" ל"רבנן" שכן מקודם צריכים ללמוד ואח"כ מקבלים תעודה לרבנות (רבנן).

עם הארץ שהתחזה תמיד לת"ח, נשאל ע"י חבריו מה פירוש של הביטוי הנמצא בגמרא "עורבא פרח" (עיין ביצה דף כ"א), נטל הלה את הגמרא ועיין ברש"י ולבסוף הסביר, "עורבא פרח" פירושו נתן לו חזיר לאשה... מה משמע, השתוממו השואלים, הרי רש"י אומר במפורש, השיב ה"למדן" השיאו לדבר אחר (השיאו לשון נשואין, לדבר אחר, החזיר נקרא ד"א).

שני בעלי דין באו להתדיין לפני "רב" מזויף, שיחדו אחד מהם בעשרה זהובים, והרב מיד הטח את הדין לטובתו, שאלו אותו, הכיצד רב בישראל ימכור את נשמתו בעד עשרה זהובים? טעות בידכם, ענה להם, את נשמתי כבר מכרתי במחיר המשכורת הגדולה של אלף זהובים בחודש, ואילו עשרה רובלים הם ריוח נקי...

בעיירה אחת כיהן "רב" אחד שהיה חותר תחת יסודות הדת והמסורת, אמר עליו הגאון החתם סופר שגר קרוב לעירו, מימי הייתי מתקשה להבין

המחלוקת של חכמינו על פסוק ויאבק איש עמו (וישלח), שזה אומר כגוי נדמה לו, וזה אומר כת"ח נדמה לו, דלכאורה יש לתמוה על שתי שיטות הרחוקות האלה, מגוי ועד תלמיד חכם, ברם בראותי את הרב המזויף הזה המכונה רבה של עיר, הרי הקושיה מתורצת היטב, הנה מצאנו במציאות איש כזה שלעניי חבריו המשכילים החילוניים הריהו תלמיד חכם, ולפי דעתנו אינו אלא גוי גמור.

חזן אחד צבוע ומזויף, בא לפני הגאון רבה של העיר ואמר לו, תראה כמה גדול כוחי בתפילה, בשמיני עצרת כשהתפללתי תפילת הגשם מיד ירד גשם שוטף, ענה לו הרב, אנשים שכמותך כבר הורידו לעולם לא רק גשם, כי אם גם מכול.

לעיר אחת הגיע דרשן אחד שהיה מזויף ומרננים אחריו, לא נתן לו רב העיר לדרוש, מדוע רבי, התרעם הדרשן, הלא דרשתי כשרה למהדרין, כלה מבוססת על התורה המשנה והתלמוד, השיב לו הרב, צא וראה למשל אפילו אם בשר כשר למהדרין, בכל זאת הריהו אסור אם בשלו אותו "בכלי טריפה".

היה פעם חזן אחד המבקש להיות חזן, ועמד למבחן לפני הרב, נשא עיניו הרב וראה שזקנו של החזן היה מגולח למשעי, ואולי אפילו מגולח בתער, ומיד פסל אותו, היתכן, הגיב החזן, הרי אתה עוד לא שמעת את קולי הנעים, ענהו הרב, זה מקרא מפורש בשיר השירים, "הראיני את מראיך השמיעני את קולך" קודם כל הראיני את המראה שלך, ורק אחר כך השמיעני קולך, שלפעמים אחרי ראיית המראה, אין צורך כבר בשמיעת הקול.

אחד בור ועם הארץ, גאותן ויהיר, התפאר לפני הרב ואמר, נודמנה לי שאלה חמורה בהלכות שבת, ופסקתי בעצמי את הדין, הכיצד? ומה היתה השאלה? השאלה היתה שהפשטידה של שבת טוגנה בתוך סיר של חלב והוכנסה בתוך החמין, ופסקתי שהפשטידה כשרה בהחלט, היתכן? תמה הרב, אני עיינתי בכל הלכות שבת בחיי אדם, ולא מצאתי כתוב שם שפשטידה זו אינה כשרה, ענה האיש, רואה אני אמר הרב שאין לך לא רק חכמת אדם, אלא גם בינת אדם אין לך, וחבל שיש לך חיי אדם ונשמת אדם (הראשונים על יורה דעה, והאחרונים על אורח חיים, והמחבר כלם אחד).

אשה אחת באה לפני "רב" בור ושאלה, חלב רותח גלש מן הסיר ונשפך על גבי סיר של בשר, מה הדין? אחרי העיון פסק ה"רב", סיר החלב טרפה וסיר הבשר כשר, והסביר הטעם, כל האשמה תלויה בסיר החלב שהוא התחיל לגלוש, ואילו סיר הבשר הוא "חף מפשע" שבעל כרחו נשפך עליו החלב.

"רב" אחד חבר ספר ביאורים על התורה בשם "מלאכת מחשבת" וכולו על דרך הפילוסופיה ומחקר שלא עפ"י חז"ל בתורה שבעל פה, שלח את הספר לאחד הגאונים, החזיר לו את הספר עם פתק "מלאכת מחשבת אסרה תורה" (ביטוי ידוע בענין מלאכת שבת).

שני בורים המתחזים לתלמידי חכמים, היו אוכלים בסעודת שבת, בקש אחד פרוסת לחם, ענהו חברו, מה, אסור לאכול לחם בשבת, רק חלה. ענהו הראשון, הרי אין אוכלין בשר בלי לחם, שכן כתוב נותן "לחם" לכל "בשר", טעות, ענהו חברו, פירוש הפסוק הוא ככה, נותן לחם "לחול" (לפי מבטא האשכנזים חי"ת כמו כ"ף), כלומר הלחם רק לימי החול, אבל בשבת רק חלה.

שאלה הובאה לפני רב בור אחד, על איש אחד שהתאבד ולא השאיר בנים, האם עושין חליצה לאשתו? עיין "הרב" שעה ארוכה ואמר, אין כאן דין חליצה, שבשו"ע יו"ד סי' שמ"ה, כתוב שהמאבד עצמו לדעת לא קורעין ולא חולצין עליו! (כונת שו"ע היא על חליצת כתף לאות אבל, והוא פירשה על חליצת היבם).

רב אחד בור חיבר ספר וקרא אותו מתת אלקים, הלך לגאון אחד לבקש הסכמה ואיסור השגת גבול, עיין הרב וראה שאין בו כלום, אמר לו, מצינו אצל חרטומי מצרים שעשו כמו המכות בלהטיהם, ואילו במכה שלא יכלו לעשות אמרו אצבע אלהים היא, ובכן אני מציע שבמקום מתת אלהים תקרא לו "אצבע אלהים", ואף אחד לא יוכל לחבר ולעשות "כמכה" הזאת.

אברך צעיר אחד נבחן אצל רב אחד בהלכות איסור והיתר ביו"ד לקבל תעודה, אך הרב שהיה צבוע ומקבל שוחד לא נתן לו, בא עוד אברך אחר ושלשל לו כסף ותכף קבל תעודה, משיצא האברך הראשון ושאלוהו איך נכשל, הרי הוא מוכר להם כחריף ובקי, אמר להם נכשלתי משום שהרב שלכם רוצה שהנבחן יהיה בקי לא רק בשלחן ערוך אלא גם בספר "נקודות הכסף" ו"כסף משנה", ואני לצערי אין לי.